

**Czasy i tryby
we francuskich
zdaniach podrzędnych**

Podręcznik dla studentów języka francuskiego

PODRĘCZNIKI
I SKRYPTY

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 164

Monika Sułkowska

**Czasy i tryby
we francuskich
zdaniach podrzędnych**

Podręcznik dla studentów języka francuskiego

Wydanie drugie

Redaktor serii: Językoznawstwo Neofilologiczne
Maria Wysocka

Recenzenci wydania pierwszego
B. Krzysztof Bogacki
Józef Sypnicki

Spis treści — Table des matières

Przedmowa — Avant-propos	9
Wprowadzenie do gramatyki zdań — Introduction à la grammaire de phrases	11
Zdania proste — Phrases simples	11
Zdania złożone — Phrases complexes	13
Rodzaje i klasyfikacja zdań złożonych podrzędnie — Types et classification des propositions subordonnées	16
Zgodność czasów w zdaniach złożonych podrzędnie — Concordance des temps dans les propositions subordonnées	23
Zdanie podrzędne z czasownikiem w formie osobowej — Proposition subordonnée avec le verbe en forme personnelle	23
Zgodność czasów w trybie indicative — Concordance des temps à l'indicatif	23
Zgodność czasów w trybie subjonctif — Concordance des temps au subjonctif	24
Zdanie podrzędne w formie bezokolicznikowego równoważnika zdania — Proposition subordonnée en forme d'infinitif	26
Zgodność czasów w zdaniach złożonych ze zdaniem podrzędnym bezokolicznikowym — Concordance des temps dans les phrases complexes avec la proposition subordonnée infinitive	28
Zdanie podrzędne w formie imiesłowowego równoważnika zdania — Proposition subordonnée en forme de participe	29
Zgodność czasów w zdaniach złożonych ze zdaniem podrzędnym imiesłowowym — Concordance des temps dans les phrases complexes avec la proposition subordonnée participiale	31

Zdania podrzędne podmiotowe — Propositions subordonnées sujets	33
Użycie trybów i czasów w zdaniach podrzędnych podmiotowych — Emploi des modes et des temps dans les propositions subordonnées sujets	36
Ćwiczenia — Exercices	41
Zdania podrzędne orzecznikowe — Propositions subordonnées attributs	48
Użycie trybów i czasów w zdaniach podrzędnych orzecznikowych — Emploi des modes et des temps dans les propositions subordonnées attributs	49
Ćwiczenia — Exercices	50
Zdania podrzędne w apozycji — Propositions subordonnées en apposition.	53
Użycie trybów i czasów w zdaniach podrzędnych w apozycji — Emploi des modes et des temps dans les propositions subordonnées en apposition	55
Ćwiczenia — Exercices	56
Zdania podrzędne dopełnieniowe — Propositions subordonnées compléments d'objet	58
Użycie trybów i czasów w zdaniach podrzędnych dopełnieniowych — Emploi des modes et des temps dans les propositions subordonnées compléments d'objet	61
Ćwiczenia — Exercices	66
Zdania podrzędne okolicznikowe czasu — Propositions subordonnées compléments circonstanciels de temps	75
Zgodność czasów oraz użycie trybów w zdaniach podrzędnych cza- sowych — Concordance des temps et emploi des modes dans les pro- positions subordonnées temporelles	76
Najczęściej spotykane spójniki wprowadzające zdania podrzędne czasowe — Les plus fréquentes conjonctions qui introduisent les pro- positions subordonnées temporelles	80
Ćwiczenia — Exercices	82
Zdania podrzędne okolicznikowe przyczyny — Propositions subordonnées compléments circonstanciels de cause	89
Użycie czasów i trybów oraz najczęściej spotykane spójniki wpro- wadzające zdania podrzędne przyczynowe — Emploi des temps et des modes, et les plus fréquentes conjonctions qui introduisent les sub- ordonnées causales	90
Ćwiczenia — Exercices	91

Zdania podrzędne okolicznikowe skutku — Propositions subordonnées compléments circonstanciels de conséquence	95
Użycie czasów i trybów oraz najczęściej spotykane spójniki wprowadzające zdania podrzędne skutkowe — Emploi des temps et des modes, et les plus fréquentes conjonctions qui introduisent les propositions subordonnées consécutives	96
Ćwiczenia — Exercices	97
Zdania podrzędne okolicznikowe celu — Propositions subordonnées compléments circonstanciels de but	101
Użycie czasów i trybów oraz najczęściej spotykane spójniki wprowadzające zdania podrzędne celowe — Emploi des temps et des modes, et les plus fréquentes conjonctions qui introduisent les propositions subordonnées finales	102
Ćwiczenia — Exercices	103
Zdania podrzędne okolicznikowe warunku lub hipotezy — Propositions subordonnées compléments circonstanciels de condition ou d'hypothèse	107
Konstrukcje warunkowe i hipotetyczne wprowadzone za pomocą spójnika <i>si</i> — Constructions conditionnelles et hypothétiques introduites par la conjonction <i>si</i>	108
Inne spójniki wprowadzające zdania podrzędne warunkowe i hipotetyczne oraz używane w nich czasy i tryby — Autres conjonctions qui introduisent les propositions subordonnées conditionnelles et hypothétiques, et emploi des temps et des modes	111
Ćwiczenia — Exercices	112
Zdania podrzędne okolicznikowe opozycji / przeciwstawienia i przyzwolenia — Propositions subordonnées compléments circonstanciels d'opposition et de concession	119
Użycie czasów i trybów oraz najczęściej spotykane spójniki wprowadzające zdania podrzędne opozycji lub przyzwolenia — Emploi des temps et des modes, et les plus fréquentes conjonctions qui introduisent les propositions subordonnées d'opposition ou de concession	120
Ćwiczenia — Exercices	121
Inne typy zdań podrzędnych okolicznikowych — Autres types de propositions subordonnées compléments circonstanciels	125
Zdania podrzędne porównawcze — Propositions subordonnées de comparaison	125
Zdania podrzędne okolicznikowe sposobu — Propositions subordonnées compléments circonstanciels de manière	126
Ćwiczenia — Exercices	127

Zdania podrzędne dopełniające rzeczowniki lub zaimki (zdania względne) — Propositions subordonnées compléments de nom ou de pronom (propositions relatives)	130
Użycie czasów i trybów w zdaniach względnych dopełniających rzeczowniki lub zaimki — Emploi des temps et des modes dans les propositions relatives compléments de nom ou de pronom	133
Ćwiczenia — Exercices	134
Testy kontrolne — Exercices de révision	138
Klucz do ćwiczeń i testów — Corrigés	142
Bibliografia — Bibliographie	157

Przedmowa — Avant-propos

Zagadnienie poprawnego używania trybów i czasów w języku francuskim stanowi jedną z najbardziej kłopotliwych kwestii w nauce tego języka przez Polaków, toteż aby ułatwić Odbiorcy zrozumienie przedstawionych w podręczniku problemów, komentarz gramatyczny napisano w języku polskim.

W rozdziale wprowadzającym przedstawiono podstawowe zagadnienia gramatyki zdaniowej, a w następnych omówiono kolejno różne typy zdań podrzędnych wraz z używanymi w nich czasami i trybami. Szczególną uwagę zwrócono na rozróżnienie i użycie trybu *subjonctif*, który nie ma paralelnych odpowiedników w języku polskim, wobec czego jego stosowanie bywa szczególnie trudne. Do każdego tematu zaproponowano zestaw odpowiednio dobranych ćwiczeń, których przykładowe rozwiązania podano w kluczu.

Kompozycja podręcznika pozwala na jego kompleksowe lub wybiórcze wykorzystanie, a także na pracę samodzielną lub pod kierunkiem nauczającego. Zamieszczone na końcu książki testy kontrolne umożliwiają całościowe sprawdzenie przyswojonych wiadomości oraz nabytej kompetencji językowej.

Opracowanie przeznaczone jest dla wszystkich osób uczących się języka francuskiego na wyższym poziomie zaawansowania, w tym przede wszystkim dla studentów języka francuskiego stosowanego, filologii romańskiej i kolegów językowych. Koreluje ono z programem nauczania gramatyki praktycznej realizowanym od wielu lat na drugim roku studiów w Instytucie Języków Romańskich i Translatoryki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ponadto może okazać się przydatne dla kandydatów na studia filologiczne, dla słuchaczy lektoratów i kursów języka francuskiego oraz dla nauczycieli i wykładowców, którzy być może zechcą skorzystać z tego podręcznika, przygotowując swoje zajęcia językowe.

Redakcja
Barbara Malska

Redakcja techniczna
Barbara Arenhövel

Korekta
Wiesława Piskor

Łamanie
Edward Wilk

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 1644-0552
ISBN 978-83-8012-375-5
(wersja drukowana)

ISBN 978-83-8012-376-2
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie II. Ark. druk. 10,0. Ark. wyd. 10,0.
Papier offset. kl. III, 90 g Cena 24 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław